

Электронны бюлетэнь: ЛГБТК+ у Беларусі

09-10.2025

ЗМЕСТ:

1. Становішча беларускай ЛГБТК+ супольнасці
2. Асвятленне ЛГБТК+ тэматыкі ў беларускіх масмедыя
3. Навіны Праваабарончай ініцыятывы “Журналісты за талерантнасць” (J4t) / Gpress.info

1. СТАНОВІШЧА БЕЛАРУСКАЙ ЛГБТК+ СУПОЛЬНАСЦІ

У перыяд з верасня па кастрычнік 2025 года ЛГБТК+ людзі ў Беларусі жылі ў атмасферы суцэльнай запалоханасці і набліжэння катастрофы праз тое, што ўлады ўхвалілі заканадаўчыя акты, якія даюць кард-бланш прадстаўнікам сілавых структураў на рэпрэсіі ў дачыненні ЛГБТК+ людзей толькі за тое, кім яны ёсць.

Беларусь у цяперашні час з'яўляецца адной з найменш спрыяльных краін для ЛГБТК+ у Еўропе. Яна займае 44-е месца ў рэйтынгу [ILGA-Europe](#) за 2025 год паміж Грузіяй і Арменіяй. Яшчэ горшае становішча для еўрапейскіх квір-супольнасцяў толькі ў Турцыі, Азербайджане і Расіі.

Адмоўны трэнд назіраецца з 2019 года (15,82% правоў ЛГБТК-супольнасці забяспечваліся ў 2019 годзе проці 10,16% правоў, якія забяспечваліся ў 2025 годзе).

Прыўладны рэжым не толькі ігнаруе правы ЛГБТК+ супольнасці. Ён таксама актыўна змагаецца з самім яе існаваннем. Аўтарытарны рэжым Аляксандра Лукашэнкі выкарыстоўвае дыскрымінацыю і стыгматызацыю ў дачыненні да ЛГБТК+ людзей як інструмент для ўмацавання і захавання сваёй неабмежаванай палітычнай улады ў краіне.

Варта нагадаць, што, згодна з пастановай Міністэрства культуры Беларусі № 24, прынятай 19 сакавіка 2024 года, простае публічнае з'яўленне квір-асобы або публічная падтрымка ЛГБТК+ супольнасці і асоб афлайн або ў сацыяльных сетках лічыцца ў Беларусі актам “парнаграфіі”, які караецца пазбаўленнем волі на тэрмін да дзесяці гадоў (артыкул 343 Крымінальнага кодэкса Беларусі).

Новыя [папраўкі да Закона Беларусі “Аб абароне дзяцей”](#) былі прынятыя ў другім чытанні парламентам Беларусі 12 ліпеня 2025 года ў якасці Закона № 87-3. Яны ўступаюць у сілу праз шэсць месяцаў, гэта значыць **12 студзеня 2026 года**.

Згодна з заканадаўчымі папраўкамі, пералік інфармацыі, якая лічыцца шкоднай для ***псіхалагічнага*** здароўя і развіцця дзіцяці, быў [пашыраны](#) шляхам дадання інфармацыі, *“накіраванай на прапаганду гомасексуальных адносін, змены полу, педافіліі і бяздзетнасці”*. Гэта фактычна пазбаўляе маладых людзей доступу да інфармацыі аб аднаполых адносінах і змене полу. Таксама на іх бацькоў, настаўнікаў, журналістаў і іншых асоб ускладаецца юрыдычная адказнасць за наданне дзецям любой інфармацыі пра ЛГБТК+ або за тое, што яны самі з'яўляюцца квір-асобамі.

Папраўкі ў закон суправаджаюцца праектам артыкула 19.16 Адміністрацыйнага кодэкса Беларусі, які прадугледжвае адміністрацыйную адказнасць за «прапаганду гомасексуальных адносін, змены полу, бяздзетнасці і педافіліі».

Параграф Q [рэзалюцыі Еўрапейскага парламента ад 22 кастрычніка 2025 года](#) аб сітуацыі ў Беларусі праз пяць гадоў пасля сфальсіфікаваных прэзідэнцкіх выбараў

прысвечаны становішчу ЛГБТК+ людзей у Беларусі. Сярод іншага, там згадваецца, што “...ЛГБТК-супольнасць у Беларусі працягвае сутыкацца з пераследам, у тым ліку з адвольнымі арыштамі; ... у Беларусі здзейснены чарговыя напады на ЛГБТК-супольнасць; ... новы законапраект уключае прапанову пазбаўлення волі за распаўсюд інфармацыі па пытаннях ЛГБТК+».

2. АСВЯТЛЕННЕ ЛГБТК+ ТЭМАТЫКІ Ў БЕЛАРУСКІХ МАСМЕДЫЯ

Даследчая група J4t завяршыла свой традыцыйны маніторынг мовы варожасці ў дачыненні да ЛГБТК+ у беларускіх СМІ за перыяд са студзеня па кастрычнік 2025 года.

Вынікі далёкія ад аптымістычных. У рамках даследавання было прааналізавана 997 публікацый у 20 з 36 абраных беларускіх СМІ.

Становішча з рэпрэзентацыяй ЛГБТК+ у беларускіх СМІ працягвае пагаршацца. Калі да пандэміі COVID-19 толькі адна з 25 публікацый на гэтую тэму ўтрымлівала і падтрымлівала стыгматызуючыя або дыскрымінацыйныя погляды ў дачыненні да ЛГБТК+ людзей, то ў 2021 годзе гэтая лічба павялічылася да кожнай чацвёртай публікацыі, а ў 2022–2025 гадах рэзка ўзрасла да кожнай другой публікацыі, што патрапілі ў даследаванне.

Паводле звестак маніторцаў J4t, значная частка варожых выказванняў у дачыненні да ЛГБТК+ фарміруецца ў праўладных СМІ. Для гэтых медыйных крыніц характэрна выкарыстанне гамафобнай рыторыкі не як аўтаномнага дыскурсійнага складніка, а як часткі больш шырокага ідэалагічнага комплексу, у які ўключаюцца крытыка “заходніх каштоўнасцяў”, дэмакратыі ды правоў чалавека.

У такім кантэксце ЛГБТК+ канструююцца як сімвалічная катэгорыя “чужынцаў” – нават калі гаворка вядзецца пра людзей, якія з’яўляюцца часткай таго ж самага грамадства і культурнай прасторы.

Адна з найбольш заўважных характарыстык гэтых матэрыялаў – дакладнае аднаўленне бінарнае апазіцыі “мы” проці “яны”. Пры гэтым адрасат негатыўнай

рыторыкі часцяком апынаецца размытым: варожасць накіроўваецца адначасова на ЛГБТК+ як сацыяльную групу, на грамадзянскую супольнасць, на палітычных актывістаў і на абстрактны “Захад”. Падобны эффект змешвання стварае адзіны вобраз знешняй і ўнутранай пагрозы.

Важную ролю пры гэтым адыгрывае пазіцыя аўтара. Журналісты нярэдка выступаюць не як нейтральныя назіральнікі, а як актыўныя ўдзельнікі дыскурсіўнага працэсу, суправаджаючы матэрыялы ацэначнымі фармулёўкамі або эмацыйнымі каментарамі.

У выніку фарміруецца камунікацыйнае асяроддзе, у якой мова варожасці робіцца нармалізаваным складнікам публічнага дыскурсу.

У незалежных СМІ тэма ЛГБТК+ прысутнічае нашмат радзей за праўладныя СМІ. Як правіла, яна з’яўляецца ў форме цытатаў прадстаўнікоў улады і публічных актараў.

Такім чынам, незалежныя медыя пераважна транслуюць ужо існуючыя афіцыйныя выказванні, не ствараючы ўласныя варожыя наратывы.

У гэтых выданнях узгадкі ЛГБТК+ функцыянуюць хутчэй як адлюстраванне палітычнай павесткі, чым як прылада фарміравання негатыўных сэнсаў.

3. НАВІНЫ ПРАВААБАРОНЧАЙ ІНІЦЫЯТЫВЫ “ЖУРНАЛІСТЫ ЗА ТАЛЕРАНТНАСЦЬ” (J4T) / GPRESS.INFO

Вэб-сайт Gpress.info / Gaypress.eu працягваў рэгулярна інфармаваць беларускую ЛГБТК+ супольнасць у Беларусі і ў выгнанні аб стане іх [правоў](#), даючы парады пра тое, дзе атрымаць дапамогу і як заставацца ў бяспецы ўнутры краіны, а таксама як дабрацца да [бяспечнага месца](#) ў выпадку форс-мажорных становішчаў, у тым ліку пагрозы крымінальнага і адміністрацыйнага пераследу за адкрытую квір-пазіцыю ў краіне.

[Gpress.info](#) ў сацыяльных сетках і месенджерах:

[TikTok](#)

[Telegram](#)

[Facebook](#)

[Instagram](#)

[VK](#)

[Twitter](#)

[YouTube](#)

Электронная пошта: gaypresseu@gmail.com

© Праваабарончая ініцыятыва “Журналісты за талерантнасць”, 2025

*Спасылка на Праваабарончую ініцыятыву “Журналісты за талерантнасць”
пры выкарыстанні матэрыялаў Электроннага бюлетэня “ЛГБТК+ у Беларусі”
з’яўляецца абавязковай.*